

раннього віку в більшості випадків вдається значно знизити прояви аутичної поведінки і домогтися успіхів у навчанні.

Література. 1. *Колупаєва А. А., Савчук Л. О.* «Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання», 2015. 2. *Шульженко Д. І.* Основи психологічної корекції аутистичних порушень у дітей: Монографія. – К.: Знання, 2009. – 385 с. 3. *Марценковський І. А.* Вимоги до програмно-цільового обслуговування дітей з розладами зі спектра аутизму: методичні рекомендації / І. А. Марценковський, Я. Б. Бікшаєва, О. В. Ткачова. – К., 2009. – 46 с. 4. *Дружинська О. В.* Досвід абілітаційної роботи з дітьми, хворими на аутизм. – 2002. 5. *Скрипник Т. В.* Стандарти психолого-педагогічної допомоги дітям з розладами аутичного спектра: навч.метод. посіб. / Т. В. Скрипник. – К. : "Гнозіс", 2013. – 60 с.

УДК 37.013.43

Гордієнко В. П.

м. Київ, Україна

РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ ПЕДАГОГІКИ ДОБРА ІВАНА ЗЯЗЮНА У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Життя і діяльність видатного педагога, вченого, академіка Івана Зязюна – приклад самовідданої праці на благо української та світової педагогічної науки. І.А. Зязюн своїми працями постійно доводив, що вітчизняній педагогіці потрібні нові шляхи та способи розвитку, проте він був переконаний, що за пошуком новітніх форм і методів навчання не можна втрачати головного – споконвічних людських ідеалів. «Життєдайні начала Добра, Любові, Істини й Краси перебувають у руках Учителя» – ця філософсько-педагогічна ідея Івана Зязюна стала афоризмом і спонукає до активної педагогічної діяльності, способи реалізації якої обґрунтовано у монографії «Філософія педагогічної дії» [3].

Розвиваючи гуманістичний аспект педагогічної діяльності, академік наголошував на безперервному самопізнанні, самовдосконаленні, сприйнятті і розумінні прекрасного, духовної основи людини. Провідними ідеями українського філософсько-антропологічного кордоцентризму І. Зязюна є почуття, рухи почуттів (або духовного серця) та різні форми його вияву, насамперед добра, любові, волі, свободи, духу, духовності та інші. Ідеї «філософії серця» видатного українського філософа Григорія Сковороди активно продовжуються в «педагогіці добра» знаного вченого-педагога Івана Зязюна.

Дуже знаковим є факт, що прийнятий Закон України «Про фахову передвищу освіту» (в редакції № 2745-VIII від 06.06.2019) вперше у вітчизняній законодавчій практиці сформулював поняття студентоорієнтованого навчання, про ідеї якого говорив у своїх працях Іван Зязюн, як сучасного підходу до організації освітнього процесу, що передбачає: стимулювання здобувачів фахової передвищої освіти до виконання ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів фахової передвищої освіти, зокрема надання їм можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства здобувачів фахової передвищої освіти та адміністрації, педагогічних (науково-педагогічних) та інших працівників закладу фахової передвищої освіти [2]. Насамперед, студентоорієнтований (студентоцентрований) підхід означає, що у процесі педагогічної діяльності викладача головною цінністю стає особистість студента, його потреби, досвід та право на власну думку. Іван Андрійович не раз зазначав, важливість розуміння природи дитини, бачення в ній задатків майбутніх здібностей як придатність для певного виду майбутньої діяльності.

У Законі також вперше наголошується на тому, що рівноправність і партнерство в освітньому процесі у закладах фахової передвищої освіти можливе лише за умови об'єднання викладача і студентів у спільноту, організації взаємодії з позиції «ми». Іван Зязюн мав прогностичне бачення розвитку освіти, коли наголошував на важливості розвитку співтовариства вчителя й учня у процесі навчання. Така спільна діяльність має базувати на основних принципах гуманізації, гуманітаризації, демократизації, толерантності, неперервності та ін.

I. Зязюн у програмі «Вчитель» та інших науково-методичних дослідженнях пропонував дотримуватися таких головних принципів: найгуманніше ставлення викладачів до студентів і студентів до викладачів за вічним, золотим правилом етики: стався до іншого так, як бажаєш, щоб ставився він до тебе; впровадження у відносини «учитель – учень» ідеї конкретної морально-естетичної дії; не перешкоджати, а сприяти позитивним бажанням, духовним потребам дитини; активне створення умов для співтворчості в системі «учитель-учень»; постановка і реалізація високих цілей у досягненні морально-естетичного розвитку і саморозвитку суб'єктів навчального процесу; педагог як учитель – взірець моральної культури для студентів, приклад для наслідування у професійному самовдосконаленні й гуманних відносинах; духовна основа співробітництва – Добро.

Сучасність ставить нові вимоги до розвитку нової людини – людини цифрових технологій та Інтернету, проте, на думку Івана Зязюна, завжди незмінними мають залишатися такі категорії як «голос совісті», «голос сумління», «голос покликання», «веління обов'язку», «почуття відповідальності» тощо.

Іван Андрійович все своє життя присвятив служінню Добру: «Я прошу у Бога одного – часу для Добра Людям. Часу не в розумінні життєвої пролонгованості, а часу в добі, такій швидкоплинній і обмеженій,

що не вистачає приділити його Людям стільки, скільки вони того бажають. Я Богові завжди дякую за те, що він обрав мене це Добро генерувати і кореспондувати ... Бог в мені не помилився. Жодного разу в житті я його не зрадив. З Його допомогою я завжди перемагав» [2, с. 74].

Видатний український філософ, педагог – академік Іван Зязюн здійснив значний внесок у розвиток сучасної педагогічної науки, а його ідеї і досі втілюються в різних аспектах української загальноосвітньої школи, професійної (професійно-технічної) освіти, фахової вищої і вищої освіти, бо наукова спадщина академіка І. Зязюна – цінне надбання, і не лише для сучасної педагогіки, а й для педагогіки майбутнього.

Література. 1. Закон України про фахову передвищу освіту (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 30, ст. 119) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2745-19>
2. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: наук.-метод. посіб. / І. Зязюн. К.: МАУП, 2000. 312 с
3. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії: монографія / І. Зязюн. Черкаси: Вид. від ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. 608 с.

УДК 316.752

*Грищенко Ю. В.
м.. Київ, Україна*

ЦІННІСНІ ПРІОРИТЕТИ НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ І.А. ЗЯЗЮНА

Переосмислюючи наукову спадщину Івана Андрійовича Зязюна слід зазначити, що система філософсько-педагогічних поглядів вченого ґрунтувалась на ціннісних пріоритетах особистісного і професійного розвитку особистості, насамперед вчителя. Аналізуючи зміни в системі освіти, які пов'язані з інноваційними процесами у всіх сферах життєдіяльності людства, вчений зазначав, що «суспільству слід визначити пріоритетне ставлення до освіти, до соціальної місії вчителя. Адже він є тим основним стрижнем духовної культури, від якої залежить не лише те,